

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

21 בספטמבר 2023

ע"מ 22-10-38342 גורבצ'בסקי נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט אביגדור דורות

המערער חיים גורבצבסקי
: ע"י ב"כ עו"ד חזי צוריאל

נגד

המשיב: מנהל מס רכוש וקרן פיצויים
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
ע"י ב"כ עו"ד אסתר גלקופ-אליאש

פסק דין

1
2 לפניי ערעור על החלטת ועדת ערר לעניין מס רכוש וקרן פיצויים (נזק מלחמה ונזק עקיף) (להלן: "הוועדה") מיום 13.9.2022 בגדרה הוחלט לקבל את הערר שהגיש המערער באופן חלקי, כך שגובה
3 הפיצוי על כלל הציוד שהיה בנגריה שהופעלה על ידו ונשרף – יעמוד על 26,100 ש"ח בתוספת ריבית
4 והצמדה מיום הגשת התביעה.
5

6

7

הרקע לערעור והחלטת הוועדה

8 1. המערער החזיק בבית מלאכה בישוב אלון מורה ששכר מהאגודה אלון מורה-שכם – אגודה
9 שיתופית בע"מ (להלן: בית המלאכה), ולפי טענתו השתמש במקום כנגריה והחזיק בה ציוד
10 ומלאי.
11

12

13 2. ביום 27.7.15 נגרמו נזקי אש לבית המלאכה עקב פעילות ביטחונית של צה"ל, לאחר שפצצת
14 תאורה נפלה בסמוך למקום והבעירה אש אשר גרמה לשריפה.
15

16

17 3. ביום 13.8.15 התייצבו נציגי המועצה האזורית שומרון במשרדי המשיב במטרה להגיש תביעה
18 בגין נזקי האש ובמסגרת ביקור ביישוב מולא גם טופס תביעה עבור המערער.
19

20

21 4. ביום 20.9.16 פנה ב"כ המערער אל המשיב והעמיד את סכום התביעה לצורכי פשרה בלבד על
22 סך של 268,157 ש"ח. לפנייה זו צורפה חוות דעת מיום 6.8.16 שערך השמאי מר יעקב ברוכים
23 (להלן: "השמאי ברוכים").

24

25 5. ביום 25.9.16 שלח המשיב למערער מכתב דרישה להמצאת מסמכים לאחר שלדבריו טרם קיבל
26 את המסמכים שדרש לצורך בירור התביעה. ביום 27.9.16 התקבל מענה מב"כ המערער, לפיו

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

21 בספטמבר 2023

ע"מ 22-10-38342 גורבצ'בסקי נ' מדינת ישראל

- 1 אין ברשות המערער שום מסמך נוסף להמציא וכי "מדובר בנגריית חובבים שניזוקה ונשרפה
2 כליל".
3
- 4 .6 ביום 3.10.16 דחה המשיב את התביעה בנימוק כי לא ניתן לאמוד את הנזק בהעדר מסמכים
5 שנדרשו ולאור העובדה שהתביעה אינה מתיישבת עם דיווחי המערער לרשויות המס.
6
- 7 .7 בערר שהוגש מטעם המערער חזר המערער על עיקרי העובדות והוסיף כי נזקו מוערכים
8 בלמעלה מ- 300,000 ש"ח. צוין, כי מדובר בנגריית חובבים וכי המשיב נהג בחוסר הגינות
9 ובחוסר תום לב קיצוני כלפי המערער.
10 בכתב התשובה שהגיש המשיב לוועדת הערר נטען כי המחזור השנתי המדווח של המערער
11 למע"מ, לשנים 2012 עד 2015, נע בין 18,013 ש"ח לבין 48,450 ש"ח וכי הסכום הנתבע אינו
12 מתיישב עם המחזוריים השנתיים המדווחים בשנים שקדמו לשריפה.
13
- 14 .8 ועדת הערר קיימה שני דיוני הוכחות בהם נשמעו עדויות של גב' נעים (מנהלת מוקד מרכז פיצויי
15 פעולות איבה) מטעם המשיב, של העורר ושל השמאי ברוכים וכן עדויות של מר אנטמן שנתן
16 כלי עבודה למערער אותם רכש כ-13 שנה קודם לכן וכן עדותו של מר ינון שטרית, השמאי
17 מטעם המשיב (להלן: "השמאי שטרית").
18
- 19 .9 הוועדה ציינה בהחלטה, כי הצדדים אינם חלוקים על עצם קיומו של "נזק מלחמה" שנגרם
20 לתכולת בית המלאכה והמחלוקת שבין הצדדים מתמקדת ביכולת לאמוד את היקף הנזק
21 הנתבע.
22 באשר לעדות המערער, התרשמות הוועדה הייתה כי עדות זו לקתה בשיתוף פעולה חלקי בלבד,
23 התחמקות מלהשיב לשאלות מסוימות ובזיכרון סלקטיבי. בנוסף צוין בהחלטה, כי הוועדה
24 רואה קושי של ממש בעובדה שמסמכים משמעותיים לא הומצאו על ידי המערער, כגון:
25 חשבונות וקבלות, על אף החובה לשמור מסמכים אלה בהתאם להוראות הדין.
26 באשר לעדותו של השמאי ברוכים – קבעה הוועדה כי מעדותו הוברר כי מרביתם המכריע של
27 אותם פריטים אשר צוינו בחוות דעתו כלל לא נצפו על ידו במקום השריפה עת ביקר במקום
28 ביום 21.8.15, אלא הם נכללו בחוות דעתו בהסתמך על רשימה מפורטת אותה קיבל מהמערער
29 עצמו.
30 באשר לראיות המשיב, התרשמה הוועדה כי מדובר בראיות שהובאו בצורה ישירה ומדויקת
31 וכי ההתייחסות לתביעת המערער הייתה מקצועית וללא כל דופי ובכל מקרה, לא לקתה בחוסר
32 תום לב כלפי המערער.
33

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

21 בספטמבר 2023

ע"מ 22-10-38342 גורבצ'בסקי נ' מדינת ישראל

10. הוועדה קבעה בהחלטה כי התמונות שצילם השמאי שטרית בעת ביקורו במקום ביום 16.8.15 וכן התמונות שצילם השמאי ברוכים בעת ביקורו במקום ביום 21.8.15 – הן הראיות האובייקטיביות המהימנות ביותר עליהן ניתן להסתמך לשם ההכרעה בערר, זאת לצד תרשומת בכתב יד שערך השמאי שטרית במועד הנ"ל ולפיה, זוהו במקום הפריטים הבאים: מקדחת עמוד; מסור שולחני; מכונת ליטוש; מדחס אוויר ושרידי עצים. עוד קבעה הוועדה, כי היעדר מסמכים חיוניים לניהול עסקו של המערער (קבלות, הזמנות עבודה וכיו"ב), לצד העובדה כי המערער לא הביא ראיות נוספות (כגון: עדים שיעידו אודות הזמנות עבודה שקיבל), עלולים ללמד על העדר שקיפות ועל ניסיון להסתיר מידע ואינם מתיישבים עם סכום הפיצוי הנתבע על ידו. עוד נקבע בהחלטה, כי הציוד שנמצא היה רובו ככולו ציוד ישן שנרכש מספר שנים קודם לשריפה הנטענת וחלקו ניתן למערער בהשאלה לתקופה בלתי קצובה על ידי מר אלטמן. כמו כן נקבע בהחלטה, כי מדוח רווח והפסד לשנת 2014 של המערער, נלמד כי מדובר בעסק מפסיד וכי הצהרת המערער לפיה רווחיו מבית המלאכה היו בסכום ממוצע בסך של 3,000 ש"ח לחודש ("נקי"), אינה נתמכת בדוחות כספיים של העסק, שכן מהדוח הכספי נלמד כי מדובר בעסק מפסיד.

11. לאור כל האמור קבעה הוועדה כי לא עלה בידי המערער להוכיח את תביעתו ברמת הוכחה של מאזן הסתברויות. יחד עם זאת, נקבע כי הואיל והפריטים שהיו בעסקו של המערער ניזוקו מ"נזק מלחמה", על הוועדה לבחון האם ניתן לאמוד את הנזק באופן חלקי, על בסיס הממצאים העובדתיים שנקבעו ועל בסיס ראיות ומוצגים שנמצאו מהימנים. הוועדה "חילצה" רשימה של 14 פרטי ציוד ומלאי אשר שרידיהם נצפו במקום באמצעות התמונות שצולמו ע"י השמאים והתרשומת בכתב יד שערך השמאי שטרית. חבר הוועדה, השמאי יצחק דגון, ביצע הערכת שווי על בסיס הראיות שהיו לפני הוועדה והנתונים פורטו בטבלה שנכללה בפסקה 36 להחלטת הוועדה. נקבע כי שווים הכולל של 14 פרטי הציוד הנו בסך 26,100 ש"ח.

12. לצד זאת, החליטה הוועדה לדחות את ראשי הנזק העקיף שנתבעו על ידי המערער, מאחר והישוב בו אירעה השריפה, אינו "ישוב ספר" ולפיכך לא קמה זכות פיצוי לראשי הנזק העקיף. סיכומו של דבר, הוועדה החליטה לקבל את הערר באופן חלקי, כך שגובה הפיצוי למערער על כלל הציוד שהיה בבית המלאכה ונשרף יעמוד על סך של 26,100 ש"ח.

טענות הצדדים בתמצית

13. לטענת המערער, חוות הדעת היחידה שעמדה לפני הוועדה הייתה של השמאי מטעמו ולא היה מקום שלא לקבלה במלואה ולקבוע את נזקו הישירים שנגרמו למערער בסך 195,939 ש"ח בהתאם לאותה חוות דעת. נטען כי ועדת הערר התעלמה מסירוב המשיב להמציא חוות דעת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

21 בספטמבר 2023

ע"מ 22-10-38342 גורבצ'בסקי נ' מדינת ישראל

- 1 מטעמו חרף העובדה, ששמאי מטעמו הגיע לבית המלאכה הסמוך לשריפה וצילם תמונות רבות
2 של הנזקים. עוד נטען כי שגתה הוועדה בהסתמכה על הערכת השווי של חבר ועדת הערר.
3
4 14. בנוסף טען המערער כי הוועדה שגתה בקביעתה כי העדר מסמכים חיוניים לניהול עסק כאמור,
5 עלולים ללמד על העדר שקיפות וניסיון להסתיר מידע, תוך התעלמות מהעובדה שמדובר
6 ב"נגריה קטנה" ומכך שמדובר בעולה חדש בגיל 70 שנה.
7
8 15. כמו כן טען המערער כי שגתה הוועדה בעת ששללה מהמערער את הפיצוי על הנזק העקיף בטענה
9 כי הישוב אלון מורה אינו "ישוב ספר" חרף מיקומו בתחומי יהודה ושומרון.
10
11 16. לבסוף, טען המערער כי הוועדה לא נתנה את דעתה לעובדה כי בשריפת בית המלאכה חרב
12 עולמו, לאחר שהוא השקיע את כל כספו וזמנו בנגריה אשר נשרפה על לא עוול בכפו.
13
14 17. בכתב התשובה מטעם המשיב, נטען כי על פי הדין ניתן לערער על ההחלטה שניתנה על ידי ועדת
15 הערר אך ורק בשאלה משפטית. נטען, כי הערעור עוסק בעיקרו בקביעות עובדתיות וכן
16 בהתרשמות ועדת הערר מהעדים ששמעה במהלך דיוני ההוכחות. עוד נטען, כי ערכאת הערעור
17 אינה מתערבת בממצאי עובדה של ערכאה דיונית, אשר נקבעו על יסוד הערכת מהימנות ומשקל
18 של ראיות אשר הובאו לפניו.
19
20 18. עוד טען המשיב כי מדובר בנגריית חובבים ולא בעסק, בהתאם לראיות שהובאו לפני הוועדה
21 ולכן, יש להתייחס לכל הציוד שנשרף כציוד פרטי אשר אינו בר פיצוי לפי החוק.
22
23 19. בכל הנוגע להחלטת הוועדה בסוגיית הפיצוי על הנזק העקיף נטען כי מדובר בפיצוי כתוצאה
24 מנזק מלחמה בתחום יישוב ספר וכי היישוב אלון מורה אינו יישוב ספר ומשום כך נטען כי
25 החלטת הוועדה ניתנה כדין וכי המערער אינו זכאי לפיצוי בגין נזק עקיף. בדיון שהתקיים היום
26 שבו ב"כ הצדדים על עיקר טענותיהם.
27

דיון והכרעה

- 28
29 20. סעיף 12א(א) לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף),
30 תשל"ג-1973 (להלן: "התקנות"), קובע כי ניתן לערער על החלטת ועדת הערר לבית המשפט,
31 אך ורק בשאלה משפטית. עיון בהחלטת הוועדה, מלמד כי קביעות הוועדה לעניין גובה הפיצוי
32 הן קביעות עובדתיות והשגות המערער על קביעות אלו הן השגות על קביעות עובדתיות וכי אין
33 המדובר בערעור בבעיה משפטית.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

21 בספטמבר 2023

ע"מ 22-10-38342 גורבצ'בסקי נ' מדינת ישראל

- 1 בפסיקה נקבע כי ערכאת הערעור אינה בוחנת את הדרך שבה הוועדה שקלה והעריכה את חומר
2 הראיות אשר הוצג לפניו (ע"ש (י-ם) 5203/98 מנהל מס רכוש נ' מוסא מחמד עליל עותמן
3 (2000); ע"ש (י-ם) 9014/01 מישל גוזלן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים ירושלים (10.5.01);
4 ע"ש (י-ם) 379/08 לאה ויוסף עוזיאל נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים (31.12.09)). כמו כן נקבע
5 כי השגה על הדרך שבה שקלה הוועדה והעריכה את חומר הראיות שהובא לפניו, אינה שאלה
6 משפטית אשר ניתן לערער עליה, אלא עניינה בקביעת ממצאים על בסיס הערכת משקל
7 ומהימנות של ראיות (ע"ש 6/96 א.ד. בתי עץ (שבדיה) נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים (1996)).
8 עוד נקבע שהטענה שהוועדה טעתה משפטית בכך שלא קבעה כי הנטל הורם באמצעות העובדות
9 אשר הובאו לפניו ולכן הערעור הוא בשאלה משפטית – דינה להידחות (ע"ש 5064/05 בלוקי
10 שפילמן – קוטלר עדיקא בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים). כן נקבע כי כאשר מדובר
11 בסוגיה הקשורה לדיני הראיות או לסדרי הדין, אין לראות בכך "בעיה משפטית" וכן כי ככל
12 שמדובר בהחלטה של טריבונל מקצועי, הפרשנות לשאלה מה נכלל בביטוי "בעיה משפטית"
13 תהיה מצומצמת יותר (ע"א 266/97 מנהל מס שבח מקרקעין חיפה נ' מקס וויסמן, פ"ד נ"ז(3)
14 207(2003)).
15
- 16 21. בפסק הדין שניתן לאחרונה בע"מ (י-ם) 30106-06-21 זוד שריאל נ' מנהל מס רכוש וקרן
17 פיצויים (25.6.2023), נקבע כי הטענה לפיה ועדת הערר הייתה מחויבת לסמוך את ממצאיה אך
18 ורק על חוות הדעת מטעם המערער, אינה שאלה משפטית. באותו מקרה נדונה תביעה לפיצויים
19 בגין נזק מלחמה בשל אותו האירוע שנדון בפניו שהתרחש ביום 25.7.15 ביישוב אלון מורה. גם
20 במקרה הנ"ל טען המערער כי חוות הדעת השמאית שהוגשה על ידו הייתה היחידה אשר עמדה
21 לפני הוועדה ובית המשפט קבע כי אין מדובר בבעיה משפטית.
22
- 23 22. לאור האמור עד כה, נקבע בזאת כי החלק בערעור המתייחס לקביעת הוועדה באשר לשווי פרטי
24 הציוד שנשרפו בנגרייה אינו בא בגדרי "בעיה משפטית". לפיכך, אין בידי בית משפט זה
25 להתערב בקביעת הוועדה באשר לגובה הנזק הישיר הנטען.
26
- 27 23. בכל הנוגע לפיצוי בגין נזקים עקיפים, קובע סעיף 35 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים,
28 התשכ"א-1961 (להלן: "החוק"), כי נזק עקיף מוגבל להפסד או מניעת רווח כתוצאה מנזק
29 מלחמה בתחום ישוב ספר או מחמת אי אפשרות לנצל נכסים המצויים בתחום ישוב ספר עקב
30 פעולות מלחמה. על פי הודעה בדבר יישובי ספר לפי החוק (י"פ 4026 מיום 13.7.92, ע' 4014)
31 היישוב אלון מורה אינו נכלל במסגרת יישובי הספר ובשל זאת ידי הוועדה היו כבולות, אף אם
32 המדובר ביישוב הסובל ממצב ביטחוני בדומה ליישובים אחרים המוגדרים כיישובי ספר (ראו
33 את החלטת הוועדה שצורפה לכתב התשובה מטעם המשיב בעניין יאיר עבודות צנרת ועוררים
34 נוספים נ' מנהל קרן פיצויים ופעולות איבה (12.6.12) ואת ההחלטה הנוספת שצורפה בתיק

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים

21 בספטמבר 2023

ע"מ 22-10-38342 גורבצ'בסקי נ' מדינת ישראל

1 ועד"ע 34/10 ראובן חניה ואחרים נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים (29.2.12)). לאור האמור,
2 החלטת הוועדה שלא להכיר בנזקים העקיפים ניתנה כדין.

3

4

סוף דבר

5

24. לאור כל האמור לעיל, הערעור נדחה בזאת.

6

7

25. המערער יישא בהוצאות ושכר טרחת המשיב בסך כולל של 4,000 ש"ח.

8

9

המזכירות מתבקשת להמציא את פסק הדין לבאי כוח הצדדים.

10

11

ניתן היום בהעדר הצדדים, ו' תשרי תשפ"ד, 21 ספטמבר 2023.

12

אביגדור דורות, שופט

13

14